

2001. - 271 с.

5. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі: Навч.-методич. посібник / О.Я. Ростовський. - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2001. - 215 с.

6. Сулім Р. А. Дитячі опери Миколи Лисенка та їх сценічна доля [Електронний ресурс]. URL: http://knmau.com.ua/chasopys/15_NBUV/docs/13_Sulim.pdf

**А.Самотуга,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського,
наук.кер. - канд. пед. наук., доцент Л.В. Старовойт**

КОЛЕКТИВНА ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Постановка проблеми. Колективна творча діяльність (КТД) – це діяльність, що приносить у процесі проведення позитивні емоції класному колективу, в процесі якої учні намагаються відкритися, показати щось нове, реалізувати себе як особистість. Діяльність є умовою людського розвитку та належного регулювання її відносин з навколишнім середовищем. Вона завжди має певний напрямок, який педагогіка визначає як мету. Активність особистості може ініціювати і направляти не тільки завдання, сформульовані нею, але й завдання, що поставлені зовнішнім середовищем, але за умови, що підрозділ визнає їх як власні - вони дозволяють задовольнити її конкретні потреби [2].

Аналіз попередніх досліджень. Колективна творча діяльність у вихованні учнів є дуже актуальною темою і у наш час, особливо її організація і проведення, і вплив на виховну роботу вчителя. Проблемою організації і дослідження КТС займалися такі провідні педагоги, як А. Макаренко, В.Сухомлинський, І. Іванов, Л. Замула, С. Кельнер.

Етику взаємин у колективі досліджували В. Білоусова, Б. Друзь, О.Коносовська, Л. Присяжнюк та інші. КТС як засіб формування особистості вивчали : Г. Бондаренко, Л. Замула, Л. Мазула, О. Медяник, Л.Присяжнюк, Н.Черкошина.

Методика КТС розроблена й апробована І. Івановим – це педагогіка безперервного оновлення організаторського активу педагогів і дітей, єдиного колективу старших і молодших.

Виклад основного матеріалу. Головною і фундаментальною метою виховання в дітей є багатогранний розвиток особистості дитини шляхом формування його інтересів, розвитку навичок, набуття знань про навколишній світ. Тому важливо проводити заходи, які оптимально активізують процеси розвитку дитини. Суть розвитку дитини – його діяльність.

Саме у процесі колективної творчої діяльності розвиваються в єдності всі три сторони особистості:

- пізнавально-світоглядна (знання, погляди, переконання, ідеали);
- емоційно-вольова (почуття, прагнення, інтереси, потреби);
- діяльнісна (уміння, навички, звички, здібності, риси характеру) [1].

Під час проведення колективної творчої діяльності реалізуються різні функції виховної діяльності: вчителі передають готовий суспільно-цінний досвід вихованцям, ті оволодівають цим досвідом, і створюють новий разом з вчителем та під їх керівництвом. Пізніше відбувається поєднання цього досвіду з попереднім, обмін поєднаним досвідом, його закріплення та нагромадження.

Ця діяльність здатна до дивергентного мислення, функція якого полягає в створенні багатьох ідей, гіпотез, натхнених відкритими проблемами. Звідси випливає, що суть колективної творчості міститься у створенні чогось нового і цінного з точки зору творця. Однак, у випадку творчої діяльності дитини, мова йде не тільки про продукти, а й про нову і цінну поведінку для дитини.

Найбільш ефективним способом розвитку колективно-творчої активності учнів є застосування проблемно-орієнтованих стратегій навчання, в яких домінуючими є методи самостійного навчання. Учні, за допомогою власної пізнавальної та дослідницької діяльності, з посиланням на відомі основні елементи, вирішує практичні або теоретичні проблеми самостійно [5].

Прийнято вважати, що особистість формується тільки під впливом зовнішніх чинників. Але на сьогоднішній день було доведено педагогами з власних спостережень що це зовсім не так. В колективній роботі діти відкриваються з другої сторони і показують свої комплекси, страхи, і саме тоді вчитель може допомогти позбутися їх. Саме в колективі діти вчать поводити себе стримано, дотримуватися правил поведінки, давати можливість кожному висловити свою думку, почуття. Ще починаючи із садочка дітей вчать цінувати перш за все себе саму і покращувати оточуючий світ, при цьому приносити радість людям. Можна сказати що КТД формує потребу у дитини жити так, щоб результат цієї творчості завжди приносив людям радість.

В організації колективної творчої діяльності важливою є роль дорослих. Залежно від досвіду, віку, можливостей і взаємин з дітьми, класний керівник може бути консультантом, експертом, керівником одного з мікроколективів. Результат діяльності багато в чому залежить від його взаємин з класом і в класі між учнями. Педагог повинен із самого початку стати для дітей старшим другом, який цікавиться їх життям, бере в ньому участь і навчаючи їх, вчиться сам. Надзвичайно важливо при цьому викликати інтерес до себе [4].

У методиці КТД чітко окреслюються три складові: людяність, діяльність, творчість.

Основними її перевагами є:

1. Соціальна спрямованість діяльності. Уся колективна творча діяльність має бути спрямована на поліпшення роботи школи, дитячого садка чи будинку. Особлива увага приділяється громадянам, які потребують допомоги, утвердженням соціальної, моральної справедливості. Це забезпечує участь дитини у створенні умов, за яких формується її громадянська позиція.
2. Турботливі стосунки. Коли з дітьми налагоджено доброзичливі, щирі,

демократичні стосунки, можна сподіватися на інтерес до спільної діяльності. Такі стосунки не заперечують вимогливості, але змінюють її характер: вимоги висуває не педагог, а спільна справа. Отже, дітей готують до майбутньої діяльності, орієнтуючи на поліпшення свого мікросередовища.

3. Поділ колективу на міні-колективи (творчі групи, екіпажі, бригади, ланки тощо). Двоступенева організація діяльності сприяє залученню до планування, виконання й аналізу діяльності всіх членів колективу. Міні-колектив (3—10 осіб) обговорює важливі проблеми, кожний пропонує свої рішення. Такі колективи можуть бути постійними або тимчасовими. Критерієм поділу є інтереси, прагнення, місце проживання, тощо.

4. Колективні творчі справи. Вони є формою організації колективної творчої діяльності, а також основним виховним засобом. Колективні творчі справи (КТС), ігри, колективні організаційні справи зарекомендували себе ефективними способами організації життя колективу.

5. Чергування творчих доручень. Передбачає періодичні перевибори органів учнівського самоврядування, чергування (обмін) постійними справами-дорученнями між міні-колективами.

6. Різноманітність діяльності. Кожна справа має свою стрижневу спрямованість, згідно з якою всі КТС класифікують на організаційні, суспільні, пізнавальні, трудові, художньо-естетичні, спортивно-оздоровчі.

Творчість може проявлятися в різних психічних сферах людини, особливо в процесах мислення. Дуже важливу роль у розвитку творчої колективної діяльності відіграє творче мислення. Творчість дитини, як і зріла, досягає хороших результатів в атмосфері повної свободи і незалежності. Примус і диктування створюють конфлікт між власними і чужими намірами. Дитина працює добровільно і добре, коли усвідомлює власні ідеї та наміри [6,23].

Роль вчителя полягає в тому, щоб створити атмосферу, що сприяє вираженню, стимулює творчу винахідливість. Діти повинні мати багато свободи, вчитель повинен заохочувати, надихати, пропонувати ідеї, дозволяти самостійний пошук, стимулювати цікавість. Важливою є його здатність спілкуватися і організовувати колективну діяльність. Це значною мірою залежить від здатності адаптуватися до способу мислення дитини, використовуючи словник, близький до дитини.

Висновки. Колективна творча діяльність відіграє важливу роль у роботі вчителя з дітьми на уроках трудового навчання, адже ця форма роботи дозволяє учням розкрити себе як особистість. Вчитель повинен завжди дозволити дітям висунути власні ідеї у вирішенні поставлених перед ними завдань, і таким чином він формує творче ставлення через колективну діяльність. Колективна діяльність на уроках трудового навчання повинна бути в умовах свободи і безпеки, даючи учням можливість створювати і демонструвати свої ідеї, пропозиції, а щоб організувати таку роботу вчитель має дотримуватися певних психолого-педагогічних основ роботи.

Література

1. Дригайло С.М. КТС – шлях до соціалізації учнів / С.М. Дригайло // Виховна робота в школі. – 2008. – Травень (№5). – С.13 –16.
2. Кельнер С.С. Шляхи розвитку творчих здібностей учнів / С.С. Кельнер // Шкільному психологу . Усе для роботи. – 2013. – №12. – С. 2 – 19. – Бібліогр.: 25 назв.
3. Коносовська О. Як навчити дітей співпрацювати / О. Коносовська // Рідна школа. – 2005. – №13. – С. 33 – 35.
4. Литвяк О. Ідея колективної творчої діяльності // Завуч. – 2002. – Січ. (№1). – С. 9 – 10.
5. Мазула Л.Ф. Колективна творча справа як засіб формування особистості через учнівський колектив // Виховна робота в школі. – 2008. – №1. – С. 43 – 46.
6. Покроєва Л. Колективні творчі справи як форма організації учнівського самоврядування : [Розробки КТС] / Л. Покроєва // Позакласний час. – 2008. – №7. – С.22 – 36.

А. Семенова,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник–канд. пед. наук, доцент Л.М. Ліхницька

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ (КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД)

Модернізація національної системи освіти спрямована на переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня. Сучасна молода людина об'єктивно змушена бути більш мобільною, інформованою, здатною самостійно оволодівати новими знаннями, критично і творчо мислити. Успішність людини та її адаптованість до сучасних вимог безпосередньо залежить нині від готовності навчатися впродовж життя, від адекватної мотивації до самонавчання і саморозвитку. Новий етап у розвитку системи освіти пов'язаний із упровадженням компетентісно орієнтованого підходу до формування змісту та організації навчального процесу, з формуванням компетентності учня в педагогічному процесі як мети і результату навчання [1].

Провідні освітянські нормативні та концептуальні визначають компетентісно орієнтований підхід пріоритетом розвитку сучасної вітчизняної системи освіти. Загальнопедагогічні основи компетентісного підходу розглядають Н.Бібік, С.Бондар, М.Гончарова-Горянська, Л.Гузєєв, І.Гушлевська, О.Дахін, І.Єрмаков, О. Локшина, А.Маркова, О.Овчарук, Л.Паращенко, О.Пометун, О.Савченко, С.Трубачева, П.Хоменко, А.Хуторської, С.Шишов. Наведено визначення та обґрунтування поняття “компетентність” (С.Бондар, А.Маркова, О.Пометун, О.Савченко, А.Хуторської, С.Шишов), запропоновано ієрархію компетентностей (предметні, загальнопредметні, ключові), виокремлено певні групи основних